

Кількісні характеристики рухових дій юних футболістів під час змагальної діяльності на етапі попередньо-базової підготовки

Мулик В. В., Крайник Я. Б.

Харківська державна академія фізичної культури, м. Харків

Анотація. Мета дослідження – визначити кількість рухових дій юних футболістів 13-14 років різного ігрового амплуа під час змагальної діяльності. **Матеріал дослідження:** дослідження було проведено під час змагань з футболу. У дослідженні взяло участь 11 футболістів 13-14 років. Рухова діяльність аналізувалася протягом 10 ігор першості м. Харкова з футболу. **Методи дослідження:** аналіз літературних джерел, педагогічне спостереження, методи математичної статистики. **Результати дослідження.** Крайні захисники в більшій мірі приймають участь у єдиноборствах (19,1%) та виконують рухові дії аеробної витривалості (32,7%). Центральним захисникам притаманна аеробна витривалість (33,6%) та участь в єдиноборствах (21,5%). Для півзахисників крім аеробної витривалості (31,6%) значний відсоток (19,2%) належить єдиноборствам, ривкам (16,6%) та прискоренням (14,8%). Центральні півзахисники на фоні великої аеробної витривалості (34,2%) здійснюють (20,8%) єдиноборств, прискорень (16,2%), та ривків (14,6%). Нападники переважно здійснюють ривки (26,7%) та приймають участь у єдиноборствах (20,1%). Середньо групові показники рухових дій юних футболістів 13-14 років складають: аеробна витривалість (25,2%), єдиноборства (17,8%), ривки (16,4%) та прискорення (11,3%) інші рухові дії не перевищують (7,0%). **Висновки:** проведені дослідження протягом річного макроцикла з метою виявлення кількості рухових дій юними футболістами 13-14 років, під час 10 ігор, свідчать про різні показники в залежності від ігрового амплуа, встановлено, що за час гри юні футболісти здійснюють різну кількість рухових дій, що залежить від ігрового амплуа. Найбільшу кількість пересувань спиною вперед, схресним кроком та приставним кроком здійснює воротар, а найбільше прискорень протягом гри у відсотковому відношенні здійснюють нападники.

Ключові слова: рухові дії; юні футболісти; змагальна діяльність.

Вступ. Загальновідома велика популярність футболу, оскільки цим видом спорту займаються мільйони дітей і дорослих. В Україні, не дивлячись на значну захопленість футболом, фахівці звертають увагу на значне відставання гравців провідних українських клубів від кращих світових і європейських команд у індивідуальній техніко-тактичній і фізичній підготовленості (Лісенчук, 2013; Коваль, 2010). Особливе значення має фізична підготовка для юних футболістів. Фізична підготовленість футболістів є однією із важливих складових, від якої залежить активність й ефективність командних, групових та індивідуальних техніко-тактичних дій. Від рівня розвитку фізичних якостей і можливостей залежить оволодіння технічними прийомами гри і

тактичними діями.

Особливості методики тренування юних футболістів, на думку П. Єрмоленко і соавторів (Єрмоленко, & Залойло, 2012), вимагають виділення на фізичну підготовку до 30-35% навчального часу та поділу її на загальну та спеціальну; оволодіння «школою футболу» і застосування основних технічних прийомів безпосередньо в іграх; індивідуального підходу до гравців при вивченні складних техніко-тактичних прийомів; вивчення командної тактики в умовах загальноприйнятої гри 11×11; поглиблення теоретичної підготовки футболістів, спрямованої на вивчення правил гри, а також індивідуальних, групових і командних тактичних дій, прояву самостійності у вирішенні ігрових ситуацій.

Футболіст виконує переважно

динамічну роботу перемінної інтенсивності – веде безупинну боротьбу за м'яч з великою напругою протягом тривалого часу, застосовуючи всілякі рухи: ходьбу, біг різної інтенсивності з різкими зупинками, поворотами і стрімким прискоренням, стрибки, удари по м'ячу, силові прийоми (Шевченко, & Бойченко, 2014).

Тренувальний процес стає більш спеціалізованим у міру зростання спортивної майстерності юних футболістів. Це виражено в збільшенні обсягів змагальних навантажень в структурі цілорічного тренування юних футболістів, при цьому велике значення має грамотний підбір вправ з м'ячем і без м'яча (Арамян, 2018). На думку А. Болотіна і В. Бакаєва під час швидкісно-силових тренувань, особливо під час швидкісних і рухових вправ, більшість молодих гравців фокусуються виключно на м'ячі і тому не можуть проявити свій фізичний потенціал (Bolotin, & Bakayev, 2017).

Фізична підготовка юних спортсменів займає ключове місце в досягненні спортивного результату (Стасюк, & Воронецький, 2018; Арамян, 2018; Островський, & Грибан, 2014). Ефективність змагальної діяльності багато в чому обумовлена рівнем фізичної підготовленості футболістів (Кошбахтиев, Исмагилов, & Кочкаров, 2015). Без достатньо високого рівня розвитку сили, швидкості, спритності і витривалості неможливо успішно застосовувати технічні прийоми і здійснювати задумані тактичні дії в мінімальні відрізки часу і протягом всієї гри (Курилко, 2008; Шаргаве, 2018). Від фізичної підготовленості залежить активність й ефективність командних, групових та індивідуальних техніко-тактичних дій. На думку спеціалістів, суттєві резерви зростання майстерності футболістів – у підвищенні швидкості виконання технічних прийомів за рахунок знаходження способів удосконалення фізичної підготовленості гравців (С. Собко, Воропай, Н. Собко & Гавришко, 2015).

Узагальнюючи думку тренерів різних клубів – представників 5 регіонів Бразилії, В. Алвим зі співавторами (Алвим, Жийяр, & Фатех, 2018), вказують, що сумарний час роботи з фізичної підготовки трохи перевершує обсяг техніко-тактичної підготовки. Техніко-тактична підготовка в середньому становить в 5 клубах до 350 хв на тиждень, фізична підготовка в цілому – до 650 хв на тиждень.

У підготовці футболістів використовують дві групи вправ, спрямованих на розвиток фізичних якостей: неспецифічні (біг, стрибки, вправи на силових тренажерах) і специфічні (тактико-технічні). Вправи першої групи сприяють розвитку базових фізичних якостей (загальної витривалості, загальної сили), в той час як вправи другої групи перетворюють ці базові якості в специфічні (Шамаєва, 2015).

В якості основних засобів спеціальної фізичної підготовки О. С. Ларин і Н. В. Іванов рекомендують використовувати змагальні і спеціально підготовчі вправи. Авторами встановлено, що провідними фізичними здібностями є в порядку значимості для захисників: швидкісно-силові, витривалість, швидкість, координаційні здібності; для півзахисників: витривалість, координаційні здібності, швидкісно-силові, швидкість; для нападників: швидкість, координаційні здібності, витривалість, швидкісно-силові (Ларин, & Іванов, 2014).

Структура фізичної підготовленості футболістів визначається різними засобами фізичної підготовки, такими як дистанції, пройдені з різними швидкостями. Максимальне використання цих засобів гравцями різного ігрового амплуа в більшій мірі визначає успіх всієї команди (Зайченко, & Попов, 2017). В своїх дослідженнях вони наголошують на необхідності підвищення якості фізичної підготовки футболістів різних амплуа в ігровій практиці, коректування та оптимізацію обсягів тренувального навантаження.

А. В. Володин і В. В. Фоменко рекомендують ділити фізичні

навантаження на чотири види: швидкісні; швидкісно-силові; координаційні; спеціальна витривалість. Автори рекомендують використовувати наступні вправи: підскоки на місці; за сигналом стартовий ривок на 5 м; підскоки з ноги на ногу 4x20 м; стрибки через футбольний м'яч вправо і вліво; жонглювання м'ячем різними частинами тіла; жонглювання м'ячем в парах (трійках), намагаючись якомога довше утримувати його в повітрі; біг спиною вперед; стартові прискорення по ламаній лінії 3x10 м і ін. За час експерименту із використанням наведених вправ, автори відзначають, що середній результат в бігу на 30 м покращився на 6,0%, у стрибку в довжину з місця приріст склав 10,7% і в бігу на 300 м – 9,2%, в тесті «удар по м'ячу на дальність» – 29,5% (Володин, & Фоменко, 2014).

За результатами дослідження футболістів 13-14 років, проведеного А. Н. Бердніковою високий рівень розвитку витривалості виявлено у 18,2% футболістів, швидкісно-силової підготовленості – у 45,4%, швидкісно-силової витривалості – у 36,4% і високий рівень розвитку швидкісних здібностей – у 45,4% гравців. Коригування тренувального процесу спортсменів за технологією індивідуалізації фізичної підготовки, на думку автора, забезпечило достовірне підвищення результатів в польових тестах: тесті удар по м'ячу на дальність (з 38,6±3,7 м до 40,6±4,4 м), вкидання м'яча з-за голови (з 13,7±2,1 м до 15,4±1,7 м) і біг на 30 м з ходу (з 4,5±0,2 с до 4,3±0,2 с). Застосування технології індивідуалізації тренувального процесу дозволило підвищити рівень витривалості і швидкісної підготовленості, а також утримати на високому рівні показники швидкісно-силової витривалості (Берднікова, 2018).

За даними інших спеціалістів блочно-модульна технологія програмування функціональної підготовки юних футболістів забезпечує комплексність підвищення фізичних кондицій, при акцентованому розвитку сильних рухових якостей, при обліку чутливих періодів їх розвитку,

диференціації тренування в залежності від ігрового амплуа, використання різноманітних традиційних і додаткових ергогенних засобів. Так, використання в тренувальному процесі блочно-модульної технології сприяло підвищенню показника в модифікованому тесті Купера на 9,5%, результатів у бігу на 30 м – на 7,6%, швидкісно-силових можливостей в тестах «стрибок у довжину з місця» і «потрійний стрибок» відповідно на 9,3 і 10,4% (Шамардин, Новокшенов, Сорокин, 2000).

Мета дослідження – визначити кількість рухових дій юних футболістів 13-14 років під час змагальної діяльності.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати літературні джерела за обраною темою дослідження та визначити її актуальність.

2. Виявити відсоткове співвідношення рухових дій гравців 13-14 років різного ігрового амплуа.

3. Визначити відмінність у використанні рухових дій гравцями різного ігрового амплуа.

Зв'язок з науковими планами, темами. Робота проводиться відповідно до Ініціативної теми науково-дослідної роботи у галузі фізичної культури та спорту Харківської державної академії фізичної культури на 2019-2023 роки, за темою «Удосконалення навчально-тренувального процесу в спортивних іграх», державний реєстраційний номер: 0119U101644.

Матеріал та методи дослідження: аналіз літературних джерел, педагогічне спостереження, методи математичної статистики.

У дослідженні взяло участь 11 футболістів 13-14 років ФК «Арсенал», рухова діяльність футболістів аналізувалася протягом 10 ігор у Першості м. Харкова з футболу.

Результати дослідження та їх обговорення. Проведені дослідження протягом річного макроцикла з метою виявлення кількості рухових дій юними футболістами 13-14 років, під час 10 ігор, свідчать про різні показники в залежності від ігрового амплуа (табл. 1).

Кількість рухових дій під час змагальної діяльності юними футболістами 13-14 років різного ігрового амплуа, % (n=10 ігор)

№ п/п	Рухові дії, кількість у %	ігрові амплуа						Загальна кількість \bar{x} , %	Σ, %
		1 $\bar{x}_1 \pm m_1$	2 $\bar{x}_2 \pm m_2$	3 $\bar{x}_3 \pm m_3$	4 $\bar{x}_4 \pm m_4$	5 $\bar{x}_5 \pm m_5$	6 $\bar{x}_6 \pm m_6$		
1.	Ривки 15-20 м	12,6±0,47	14,1±0,45	14,0±0,49	16,6±0,52	14,6±0,50	26,7±0,76	16,4	98,6
2.	Прискорення 40-50 м	-	13,7±0,46	12,5±0,47	14,8±0,51	16,2±0,62	10,4±0,46	11,3	67,6
3.	Біг спиною вперед	12,3±0,46	5,0±0,24	5,6±0,25	2,2±0,18	3,4±0,23	5,8±0,25	5,7	34,3
4.	Біг схресним кроком	7,0±0,37	3,4±0,22	3,2±0,22	2,1±0,21	2,0±0,21	3,0±0,22	3,5	20,7
5.	Біг приставним кроком	2,6±0,12	1,6±0,09	1,8±0,10	1,6±0,09	1,7±0,10	1,8±0,11	1,8	11,1
6.	Єдиноборства	6,0±1,32	19,1±1,31	21,5±1,40	19,2±1,30	20,8±1,29	26,1±1,45	17,8	106,7
7.	Гра головою	0,7±1,36	4,8±0,34	7,8±0,38	5,7±0,35	7,1±0,38	12,8±0,46	6,5	38,9
8.	Вбрасування м'яча	26,4±1,48	5,6±1,17	-	6,2±0,46	-	-	6,4	38,2
9.	Кількість бігу за гру, м	-	30,7±1,51	33,6±1,56	31,6±1,48	34,2±1,59	19,4±0,34	25,2	151,5
10.	Стрибки	32,4±1,48	-	-	-	-	-	5,4	32,4
	Σ%	100	100	100	100	100	100	100	

Примітка: 1 – воротарі (n=1); 2 – крайні захисники (n=2); 3 – центральні захисники (n=2); 4 – крайні півзахисники (n=2); 5 – центральні півзахисники (n=2); 6 – нападники (n=2).

Так, найбільше ривків на відстань 15-20 м протягом гри у відсотковому відношенні здійснюють нападники (26,7% від всіх ігрових дій). У той же час прискорення на 40-50 м більш притаманні центральним півзахисникам, які складають 16,2% від всіх рухових дій під час гри (табл. 2). Крайні півзахисники також мають значний відсоток дій пов'язаних з ривками і прискореннями які більше ніж у центральних захисників ($t=3,66$; $p<0,01$) і півзахисників ($t=2,88$; $p<0,05$) та прискореннями у центральних півзахисників ($t=2,71$; $p<0,05$).

Різновиди бігу також використовується гравцями в різному обсязі (табл. 3). Найбільшу кількість пересувань спиною вперед, схресним кроком та приставним кроком здійснює воротар (12,3; 7,0; 2,6 відсотків ігрових дій за гру), які по відношенню до всіх польових гравців достовірно вище ($p<0,001$). Серед польових гравців найбільшу кількість рухів спиною вперед здійснюють нападники (5,8%) та центральні захисники. Біг схресним кроком більше використовується крайніми

та центральними захисниками (3,4%; 3,2%), а приставним кроком центральними захисниками (1,8%) і нападниками (1,8%).

У єдиноборства за час гри більше вступають центральні захисники (21,5%), які і в грі головою мають перевагу над крайніми захисниками ($t=5,88$; $p<0,001$) та крайніми півзахисниками ($t=4,04$; $p<0,001$), але поступаються нападникам ($t=8,77$; $p<0,001$) (табл. 4).

Специфічні види рухової діяльності притаманні окремим гравцям. Так, вкидання м'яча в гру займає 26,4% у воротаря, а із-за бокової лінії крайнім захисником (5,6%) та півзахисником (6,2%) (табл. 5).

Що стосується дій пов'язаних з аеробною витривалістю, яка визначається кількістю бігу за гру, то найбільший внесок в рухову діяльність здійснюється в дії центральних півзахисників (34,2%), а найменший нападників (19,4%), який суттєво менший ($p<0,001$) за гравців інших ігрових амплуа (табл. 6).

Таблиця 2

Матриця достовірності кількісних показників виконання рухових дій (ривки 15-20 м та прискорення 40-50 м) під час гри юними футболістами 13-14 років різного ігрового амплуа (%)

№ п/п	Ігрові амплуа	Рухові дії	1	2	3	4	5	6
1	Воротарі (n=10)	1		2,31	2,06	5,88	2,90	15,84
		2						
2	Крайні захисники (n=20)	1			0,15	3,62	0,72	11,67
		2			1,88	1,29	3,29	5,24
3	Центральні захисники (n=20)	1				3,66	0,86	14,1
		2				2,71	5,28	3,23
4	Крайні півзахисники (n=20)	1					2,78	11,10
		2					1,91	6,47
5	Центральні півзахисники (n=20)	1						13,3
		2						7,63
6	Нападники (n=20)	1						
		2						

Примітки: 1 - ривки 15-20 м; 2 - прискорення 40-50 м.

Таблиця 3

Матриця достовірності кількісних показників виконання рухових дій (біг спиною вперед, біг схресним кроком та біг приставним кроком) під час гри юними футболістами 13-14 років різного ігрового амплуа (%)

№ п/п	Ігрові амплуа	Рухові дії	1	2	3	4	5	6
1	Воротарі (n=10)	1		14,3	13,4	21,04	17,80	12,75
		2		8,37	8,84	11,39	11,62	9,30
		3		6,67	5,00	6,67	5,62	5,00
2	Крайні захисники (n=20)	1			1,82	10,00	5,00	2,42
		2			0,65	4,19	4,52	1,29
		3			1,54	0	0,92	1,67
3	Центральні захисники (n=20)	1				11,33	6,47	0,59
		2				3,67	4,00	0,67
		3				1,54	0,86	0
4	Крайні півзахисники (n=20)	1					4,13	8,00
		2					0,33	3,00
		3					0,77	1,53
5	Центральні півзахисники (n=20)	1						7,06
		2						3,33
		3						0,77
6	Нападники (n=20)	1						
		2						
		3						

Примітки: 1 – біг спиною вперед; 2 – біг схресним кроком; 3 – біг приставним кроком.

Таблиця 4

Матриця достовірності кількісних показників виконання рухових дій (єдиноборства та гра головою) під час гри юними футболістами 13-14 років різного ігрового амплуа (%)

№ п/п	Ігрові амплуа	Рухові дії	1	2	3	4	5	6
1	Воротарі (n=10)	1		7,04	8,07	7,14	8,00	7,19
		2		8,10	13,65	10,00	11,85	20,86
2	Крайні захисники (n=20)	1			1,25	0,05	0,92	0,51
		2			5,88	1,84	4,51	14,04
3	Центральні захисники (n=20)	1				1,20	0,38	0,74
		2				4,04	1,35	8,77
4	Крайні півзахисники (n=20)	1					0,87	0,47
		2					2,69	12,24
5	Центральні півзахисники (n=20)	1						0,37
		2						9,50
6	Нападники (n=20)	1						
		2						

Примітки: 1 – єдиноборства; 2 – гра головою.

Таблиця 5

Матриця достовірності кількісних показників виконання рухових дій (вкидання м'яча під час гри) юними футболістами 13-14 років різного ігрового амплуа (%)

№ п/п	Ігрові амплуа	1	2	3	4	5	6
1	Воротарі (n=10)		11,00		13,03		
2	Крайні захисники (n=20)				0,48		
3	Центральні захисники (n=20)						
4	Крайні півзахисники (n=20)						
5	Центральні півзахисники (n=20)						
6	Нападники (n=20)						

Таблиця. 6

Матриця достовірності кількісних показників виконання рухових дій (аеробна витривалість - кількість бігових дій за час гри) юними футболістами 13-14 років різного ігрового амплуа (%)

№ п/п	Ігрові амплуа	1	2	3	4	5	6
1	Воротарі (n=10)						
2	Крайні захисники (n=20)			0,41	0,52	0,94	8,58
3	Центральні захисники (n=20)				0,93	0,27	8,88
4	Крайні півзахисники (n=20)					1,20	8,02
5	Центральні півзахисники (n=20)						9,08
6	Нападники (n=20)						

Висновки:

1. За час гри юні футболісти 13-14 років здійснюють різну кількість рухових дій, що залежить від ігрового амплуа. Крайні захисники в більшій мірі приймають участь у єдиноборствах (19,1%) та виконують рухові дії аеробної

витривалості (32,7%). Центральним захисникам притаманна аеробна витривалість (33,6%) та участь в єдиноборствах (21,5%).

Для півзахисників крім аеробної витривалості (31,6%) заочний відсоток

(19,2%) належить єдиноборствам, ривкам (16,6%) та прискоренням (14,8%)

Центральні півзахисники на фоні великої аеробної витривалості (34,2%) здійснюють (20,8%) єдиноборств, прискорень (16,2%) та ривків (14,6%).

Нападники переважно здійснюють ривки (26,7%) та приймають участь у єдиноборствах (20,1%)

2. Середньо групові показники рухових дій юних футболістів 13-14 років складають аеробна витривалість (25,2%), єдиноборства (17,8%), ривки (16,4%) та прискорення (11,3%), інші рухові дії не перевищують (7,0%).

Перспективи подальших досліджень: пропонується провести кореляційний аналіз між техніко-тактичними діями та руховими діями під час змагальної діяльності юних футболістів 13-14 років.

Конфлікт інтересів. Автори відзначають, що не існує ніякого конфлікту інтересів.

Джерела фінансування. Ця стаття не отримала фінансової підтримки від державної, громадської або комерційної організації.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Алвим, В., Жийяр, М., & Фатех, З. (2018). Структура и содержание клубной подготовки юных футболистов бразилии 14-16 лет. *Ученые записки университета имени П.Ф. Лесгафта*, 3 (157), 11-16.
- Арамян, А. Г. (2018). Особенности технико-тактической и физической подготовки юных футболистов. *Студенческая наука и XXI век*, Т. 15, 1(16), Ч. 2, 19-21.
- Бердникова, А. Н. (2018). Индивидуализация физической подготовки футболистов 13-14 лет. *Человек. Спорт. Медицина*, Т. 18, 4, 73-79.
- Володин, А. В., & Фоменко, В. В. (2018). Планирование физических нагрузок в учебно-тренировочном процессе футболистов этапа начальной подготовки. *Физическая культура и спорт: воспитание гражданина России*, 102-104.
- Єрмоленко, П., & Залойло, В. (2012). Підготовка футболістів віком 11-15 років з урахуванням ігрового амплуа. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*, 1, 16-22.
- Зайченко, А. С., & Попов, Ю. А. (2017). Совершенствование скоростных качеств физической подготовки футболистов разного игрового амплуа. *Физическая культура: воспитание, образование, тренировка*, 5, 34-36.
- Коваль, С. С. (2010). *Дослідження індивідуальної технічної підготовки юних футболістів 13-14 років*. (Unpublished Doctoral dissertation). Харків, Україна.
- Кошбахтиев, И. А., Исмагилов, Д. К., & Кочкаров, А. А. (2015). Управление соревновательной деятельностью студентов отделения спортивного совершенствования по футболу. *Молодой учёный*, 2 (82), 97-100.
- Курилко, Н. Ф. (2008). Характеристика величины нагрузок и контроль физической подготовленности в футболе. *Физическое воспитание студентов творческих специальностей*, 5, 42-50.
- Ларин, О. С., & Иванов, Н. В. (2016). Особенности специальной физической подготовки юных футболистов с учетом игрового амплуа. *Ученые записки университета имени П.Ф. Лесгафта*, 1 (131), 123-125.
- Лісенчук, Г., Попов, О., & Хоменко, О. (2013). Структура фізичної підготовленості футболістів. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*, 3, 21-23.
- Островський, В. В., & Грибан, Г. П. (2014). Фізична підготовка футболістів на початковому етапі тренування. *Студентська спортивна наука: електронна версія журналу*, 4, 111-113.
- Собко, С., Воропай, С., Собко, Н., & Гавришко, С. (2015). Динаміка показників загальної фізичної підготовленості юних футболістів на етапі базової підготовки. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: збірник наукових праць*, 2, (30), 160-164.

- Стасюк. І. І., & Воронецький, В. Б. (2018). Порівняльна характеристика. *Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини, випуск 11*, 349-352.
- Шамардин, А. А., Новокщенов, А. А., Сучилин, А. А., & В Цянь и др (2006). *Функциональная подготовка юных футболистов разных игровых амплуа на основе применения эргогенических средств*. Волгоград : ВГАФК.
- Шаргаве, А. Ш. (2018). Физическая подготовка юных футболистов с использованием средств основной гимнастики. *Наука и спорт: современные тенденции, 3 (Том 20)*, 151-157.
- Шевченко, А. Ю., & Бойченко, С. В. (2014). Структура і зміст процесу підготовки юних футболістів на етапі початкової підготовки. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова, Випуск 6 (49)*, 147-155.
- Bolotin, A., & Bakayev, V. (2017). Pedagogical conditions required to improve the speed-strength training of young football players. *Journal of Physical Education and Sport, 17(2)*, 638–642.

Стаття поступила до редакції: 08.09.2019 р.

Опублікована: 01.11.2019 р.

Аннотация. Крайник Я.Б., Мулик В.В. *Количественные характеристики двигательных действий юных футболистов в соревновательной деятельности на этапе предварительной базовой подготовки. Цель исследования – определить количество двигательных действий юных футболистов 13-14 лет разного игрового амплуа во время соревновательной деятельности. Материал исследования: исследование было проведено во время соревнований по футболу. В исследовании приняло участие 11 футболистов 13-14 лет. Двигательная деятельность анализировалась в течение 10 игр первенства г. Харькова по футболу. Методы исследования: анализ литературных источников, педагогическое наблюдение, методы математической статистики. Результаты исследования. Крайние защитники в большей степени принимают участие в единоборствах (19,1%) и выполняют двигательные действия аэробной выносливости (32,7%). Центральным защитникам присуща аэробная выносливость (33,6%) и участие в единоборствах (21,5%). Для полузащитников кроме аэробной выносливости (31,6%) значительный процент (19,2%) принадлежит единоборствам, рывкам (16,6%) и ускорениям (14,8%). Центральные полузащитники на фоне большой аэробной выносливости (34,2%) осуществляют (20,8%) единоборств, ускорений (16,2%) и рывков (14,6%). Нападающий преимущественно осуществляет рывки (26,7%) и принимает участие в единоборствах (20,1%). Средние групповые показатели двигательных действий юных футболистов 13-14 лет составляют: аэробная выносливость (25,2%), единоборства (17,8%), рывки (16,4%) и ускорения (11,3%), другие двигательные действия не превышают (7,0%). Выводы: проведенные исследования в течение годового макроцикла с целью выявления количества двигательных действий юными футболистами 13-14 лет, в момент 10 игр, свидетельствуют о различных показателях в зависимости от игрового амплуа, установлено, что за время игры юные футболисты осуществляют разное количество двигательных действий, которые зависят от игрового амплуа. Наибольшее количество передвижений спиной вперед, скрестным шагом и приставным шагом осуществляет вратарь, а больше всего ускорений в течение игры в процентном соотношении осуществляют нападающие.*

Ключевые слова: двигательные действия, юные футболисты, соревновательная деятельность.

Abstract. Kraynik Y.B., Mulik V.V. *Quantitative characteristics of the motor actions of young football players at the stage of preliminary basic training in competitive activity. The purpose of the study is to determine the number of motor actions of young football players 13-14 years of different game roles during competitive activity. Study Material: The study was conducted during a football competition. The study involved 100 football players 13-14 years old. Motive activity was analyzed during 10 games of the championship of Kharkov in football. Research methods: analysis of literary sources, pedagogical observation, methods of mathematical statistics. The results of the study. Extreme*

defenders to a greater extent take part in martial arts (19,1%) and perform motor actions of aerobic endurance (32,7%). The central defenders are characterized by aerobic endurance (33,6%) and participation in martial arts (21,5%). For midfielders, in addition to aerobic endurance (31,6%), the correspondence percentage (19,2%) belongs to martial arts, jerks (16,6%) and acceleration (14,8%). Central midfielders on the background of great aerobic endurance (34,2%) carry out 20,8% of martial arts, accelerations (16,2%) and jerks (14,6%). The attacker mainly jerks (26,7%) and takes part in martial arts (20,1%). The average group indicators of motor actions of young football players aged 13-14 are aerobic endurance (25,2%), martial arts (17,8%), head-start (16,4%) and acceleration (11,3%); other motor actions do not exceed (7,0%). Conclusions: the studies conducted during the annual macrocycle in order to identify the number of motor actions by young football players 13-14 years old, during 10 games, indicate different indicators depending on the playing role, it was found that during the game young football players carry out a different number of motor actions, depends on the playing role. The goalkeeper performs the greatest number of movements with his back forward, with a step step and an added step, and the attackers carry out the most accelerations during the game as a percentage.

Keywords: motor actions, young football players, competitive activity.

References

- Alvim, V., Zhijjar, M., & Fateh, Z. (2018). Struktura i sodержanie klubnoj podgotovki junyh futbolistov brazilii 14-16 let. *Uchenye zapiski universiteta imeni P.F. Lesgafta*, 3 (157), 11-16.
- Aramjan, A. G. (2018). Osobennosti tehniko-takticheskoy i fizicheskoy podgotovki junyh futbolistov. *Studencheskaja nauka i XXI vek*, T. 15, 1(16), Ch. 2, 19-21.
- Berdnikova, A. N. (2018). Individualizacija fizicheskoy podgotovki futbolistov 13-14 let. *Chelovek. Sport. Medicina*, T. 18, 4, 73-79.
- Volodin, A. V., & Fomenko, V. V. (2018). Planirovanie fizicheskikh nagruzok v uchebno-trenirovochnom processe futbolistov jetapa nachal'noj podgotovki. *Fizicheskaja kul'tura i sport: vospitanie grazhdanina Rossii*, 102-104.
- Jermolenko, P., & Zalobjo, V. (2012). Pidgotovka futbolistiv vikom 11-15 rokov z urahuvannjam igrovogo amplua. *Teorija i metodyka fizychnogo vyhovannja i sportu*, 1, 16-22.
- Zajchenko, A. S., & Popov, Ju. A. (2017). Sovershenstvovanie skorostnyh kachestv fizicheskoy podgotovki futbolistov raznogo igrovogo amplua. *Fizicheskaja kul'tura: vospitanie, obrazovanie, trenirovka*, 5, 34-36.
- Koval', S. S. (2010). *Doslidzhennja indyvidual'noi' tehnicnoi' pidgotovky junyh futbolistiv 13-14 rokov*. (Doctoral dissertation). Harkiv, Ukrai'na.
- Koshbahtiev, I. A., Ismagilov, D. K., & Kochkarov, A. A. (2015). Upravlenie sorevnovatel'noj dejatel'nost'ju studentov otdelenija sportivnogo sovershenstvovanija po futbolu. *Molodoj uchjonyj*, 2 (82), 97-100.
- Kurilko, N. F. (2008). Harakteristika velichiny nagruzok i kontrol' fizicheskoy podgotovlennosti v futbole. *Fizicheskoe vospitanie studentov tvorcheskih special'nostej*, 5, 42-50.
- Larin, O. S., & Ivanov, N. V. (2016). Osobennosti special'noj fizicheskoy podgotovki junyh futbolistov s uchetom igrovogo amplua. *Uchenye zapiski universiteta imeni P.F. Lesgafta*, 1 (131), 123-125.
- Lisenchuk, G., Popov, O., & Homenko, O. (2013). Struktura fizychnoi' pidgotovlenosti futbolistiv. *Teorija i metodyka fizychnogo vyhovannja i sportu*, 3, 21-23.
- Ostrov's'kyj, V. V., & Gryban, G. P. (2014). Fizychna pidgotovka futbolistiv na pochatkovomu etapi trenuvannja. *Students'ka sportyvna nauka: elektronna versija zhurnaluv*, 4, 111-113.
- Sobko, S., Voropaj, S., Sobko, N., & Gavryshko, S. (2015). Dynamika pokaznykiv zagal'noi' fizychnoi' pidgotovlenosti junyh futbolistiv na etapi bazovoi' pidgotovky. *Fizychno vyhovannja, sport i kul'tura zdorov'ja u suchasnomu suspil'stvi: zbirnyk naukovyh prac'*, 2, (30), 160-164.
- Stasjuk, I. I., & Voronec'kyj, V. B. (2018). Porivnjal'na harakterystyka. *Fizychno vyhovannja, sport i zdorov'ja ljudyny, vypusk 11*, 349-352.
- Shamardin, A. A., Novokshhenov, A. A., Suchilin, A. A., & V Cjan' i dr (2006). *Funkcional'naja*

podgotovka junyh futbolistov raznyh igrovyh amplua na osnove primenenija jergogenicheskikh sredstv. Volgograd : VGAFK.

Shargave, A. Sh. (2018). Fizicheskaja podgotovka junyh futbolistov s ispol'zovaniem sredstv osnovnoj gimnastiki. *Nauka i sport: sovremennye tendencii, 3 (Tom 20)*, 151-157.

Shevchenko, A. Ju., & Bojchenko, S. V. (2014). Struktura i zmist procesu pidgotovky junyh futbolistiv na etapi pochatkovoї pidgotovky. *Naukovyj chasopys NPU imeni M.P. Dragomanova, Vypusk 6 (49)*, 147-155.

Bolotin, A., & Bakayev, V. (2017). Pedagogical conditions required to improve the speed-strength training of young football players. *Journal of Physical Education and Sport, 17(2)*, 638–642.

Інформація про авторів / Information about the Authors:

Мулик Вячеслав Володимирович: доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор; Харківська державна академія фізичної культури: вул. Клочківська 99, Харків, 61058, Україна.

Мулик Вячеслав Владимирович: доктор наук по физическому воспитанию и спорту, профессор; Харьковская государственная академия физической культуры: ул. Клочковская 99, г. Харьков, 61058, Украина.

Mulik Vyacheslav Vladimirovich, doctor of sciences with physical training in sports, professor; *Kharkiv State Academy of Physical Culture: Klochkivska str. 99, Kharkiv, 61058, Ukraine.*

orcid.org/0000-0002-4441-1253

E-mail: mulyk.viacheslav@gmail.com;

Крайник Ярослав Богданович: Харківська державна академія фізичної культури: вул. Клочківська 99, Харків, 61058, Україна.

Крайник Ярослав Богданович, Харьковская государственная академия физической культуры: ул. Клочковская 99, г. Харьков, 61058, Украина.

Kraynik Yaroslav Bogdanovich, *Kharkiv State Academy of Physical Culture: Klochkivska str. 99, Kharkiv, 61058, Ukraine.*

orcid.org/ 0000-0003-1567-8570

E-mail: yaroslavkr2014@gmail.com;